

Warszawa, 2 marca 2010 r.

Pan Jan Wyrowiński
Senator RP
Przewodniczący Komisji
Gospodarki Narodowej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z zamieszczonymi na stronach Komisji Gospodarki Narodowej Senatu RP pismami skierowanymi przez Konfederację Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce („KPF”) z dnia 1 marca 2010 r. , Europejski Rejestr Informacji Finansowej („ERIF”) z dnia 1 marca 2010 r. oraz Krajowy Rejestr Długów Biura Informacji Gospodarczej S.A. („KRD”) z dnia 2 marca 2010 r. – w imieniu Biura Informacji Kredytowej S.A. („BIK”), będącego od początku uczestnikiem konsultacji społecznych w toku prac legislacyjnych nad ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych „Ustawa”, chciałbym zwrócić uwagę Pana Przewodniczącego na następujące jakże ważne aspekty, których pomijanie przez wyżej wymienione podmioty powoduje, iż zniekształceniu ulega przekaz kierowany za Pana pośrednictwem do Senatorów co do rzeczywistej problematyki związanej ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych:

Zarówno KPF reprezentująca interesy dwu biur informacji gospodarczej („big”) ale przede wszystkim interesy firm windykacyjnych, jak również KRD i ERIF dążąc do zgromadzenia jak największego zasobu informacji w swoich zbiorach przesyłają do senatorów (wcześniej w Sejmie) komunikat jakoby należało postawić znak równości pomiędzy instytucją taką, jak BIK a biurami informacji gospodarczej. Retoryka tych podmiotów sprowadza się bowiem do zarzutów czynionych czy to wobec BIK, czy - jak w piśmie KRD - wobec ZBP, że instytucje te postulując ograniczenie wpływu informacji pozytywnych z sektora bankowego do big, działają wyłącznie we własnym interesie , „pozostawiając możliwość gromadzenia tego typu danych wyłącznie w bazie bankowej” (pismo KRD str. 2). Postulowanie przez te podmioty zmian w art. 24 oraz utrzymanie zapisów art. 18 (krytykowanych w piśmie ZBP oraz w wielu wystąpieniach sejmowych BIK) służy przede wszystkim zgromadzeniu jak największych zasobów informacyjnych, a nie realizacji rzeczywistego celu ustawy, jakim jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego poprzez dostęp do danych o realizacji zobowiązań przez potencjalnego kontrahenta.

W tym miejscu chcielibyśmy wskazać na zasadnicze różnice, jakie występują pomiędzy celami utworzenia instytucji takich, jak BIK, a biurami informacji gospodarczej, a co za tym idzie na konieczność utrzymania dotychczasowego *status quo* w zakresie ustawowego usytuowania obydwu typów instytucji i rozdzielenia zasad gromadzenia i udostępniania przez nie informacji.

Instytucje takie, jak Biuro Informacji Kredytowej S.A. czy Baza Informacji prowadzona przez Związek Banków Polskich zostały utworzone na podstawie art. 105 ust.4 Prawa Bankowego przez banki oraz ZBP - Bankową Izbę Gospodarczą **w celu** gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:

- 1) bankom – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust.3 oraz w art. 128d ust.1 Prawa bankowego,
- 2) innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów - informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzieleniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń.

Informacje gromadzone przez takie instytucje **mają służyć przede wszystkim do obiektywnej oceny wiarygodności potencjalnego kredytobiorcy i podjęcia przez bank odpowiedzialnej decyzji o udzieleniu mu kredytu, bądź odrzuceniu wniosku kredytowego. Bank ma bowiem ustawowy obowiązek badania zdolności kredytowej klienta (art. 70 Prawa bankowego).**

Z tego względu instytucje te:

po pierwsze: przetwarzają informacje pochodzące wyłącznie z sektora bankowego, które ze względu na swą specyfikę objęte są zakresem tajemnicy bankowej,

po drugie: przetwarzają informacje pozytywne (o braku zaległości), jak i negatywne (o istniejących lub byłych zaległościach w spłacie kredytu),

po trzecie: udostępniają zgromadzone w nich informacje tylko bankom lub instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów

po czwarte: udostępniają dane na zasadzie wzajemności co oznacza, że otrzymują je tylko te banki i instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów które dostarczają danych o swoich klientach.

Biura informacji gospodarczej - utworzone są na podstawie art. 3 Ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych w celu udostępniania informacji gospodarczych osobom trzecim nieoznaczonym w chwili przeznaczania tych informacji do udostępniania.

Głównym celem ich działania jest przede wszystkim poprawa **dyscypliny płatniczej oraz ułatwienie procesów windykacji należności** poprzez gromadzenie i udostępnianie informacji o istniejących zaległościach w spłacie należności z różnych sektorów gospodarki. Biura te – w odróżnieniu od BIK – przetwarzają co do zasady, z mocy prawa, informacje negatywne, tj. informacje o zaległościach w spłacie zadłużenia. Ma to sprzyjać dyscyplinowaniu dłużnika do spłaty tych zaległości.

Warto też podkreślić **jeszcze jedną niezwykle ważną różnicę** pomiędzy instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego a biurami informacji gospodarczej. Otóż insty-

tucje utworzone na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego mogą przetwarzać na mocy ustawy dane historyczne (o zamkniętych już zobowiązaniach) dla oceny wiarygodności kredytowej Klienta i do stosowania metod statystycznych podczas gdy biura informacji gospodarczej mają obowiązek usunięcia danych klienta po spłacie przez niego zaległego zobowiązania. Oznacza to, że instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust.4 Prawa bankowego zapewniają kompletność i spójność danych, a w szczególności umożliwiają bankom ocenę wiarygodności kredytowej na podstawie danych o zachowaniu klienta w przeszłości. Jest to bowiem niezbędny element oceny przy badaniu zdolności kredytowej, **do czego bank jest zobowiązany ustawowo.**

Przewidziane w ustawie Prawo bankowe ograniczenie podmiotów upoważnionych do otrzymywania informacji stanowiących tajemnicę bankową, m.in. pochodzącej z biura takiego, jak BIK nie może być uznawane za ograniczenie dostępu czy wprowadzanie monopolu, a jedynie jest wyraźnym dowodem na *ratio legis* ustawodawcy w zakresie ochrony danych stanowiących tajemnicę bankową. Jakikolwiek odstępstwo od zasady ograniczonego kręgu podmiotów mających dostęp do tajemnicy bankowej musi być wyraźnie przewidziane w ustawie i nie może być traktowane (jako wyjątek od reguły) rozszerzająco. Tym samym przewidziana w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych możliwość dostępu biur informacji gospodarczej do informacji stanowiących tajemnicę bankową **również nie może oznaczać zrównania statusu prawnego tych dwu typów instytucji, celów ich działania, a szczególności nie może oznaczać, że biura informacji gospodarczej miałyby otrzymać dostęp do wszystkich informacji stanowiących tajemnicę bankową zgromadzonych w instytucji takiej, jak BIK.** Ten ustawowy wyjątek na rzecz biur informacji gospodarczej oznacza tylko tyle, że mogą otrzymywać informacje stanowiące tajemnicę bankową ale w zakresie nie wykraczającym poza zakres informacji gospodarczej zdefiniowany w art. 2 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych,

PONIŻEJ ODNOSIMY SIĘ DO POZOSTAŁYCH KWESTII PORUSZONYCH W PISMACH W/WYM. PODMIOTÓW:

Z całą pewnością rozwiązanie przyjęte w art. 24 ust.1 Ustawy utrzymujące dotychczasowe zapisy ustawy o 30-dniowej ważności upoważnienia na sprawdzenie danych konsumenta w biurze informacji gospodarczej nie jest ani rozwiązaniem anachronicznym ani wadliwym prawnie . Nie można bez wyraźnego upoważnienia ustawowego dopuścić do ingerowania innych podmiotów, w tym prywatnych przedsiębiorców w prywatność danej osoby. **Właśnie ochronie konsumenta przed permanentną inwigilacją służył dotychczasowy i obecny zapis ustawy o ograniczonej do 30 dni ważności upoważnienia na pozyskanie przez przedsiębiorcę informacji o konsumencie z biura informacji gospodarczej .** Informacje te – zgodnie z dotychczasowym zapisem art. 15 ustawy- mają służyć przedsiębiorcy wyłącznie dla celów zawarcia konkretnej umowy z danym konsumentem i nie powinny być wykorzystane w żadnym innym celu. Stąd też 30 – dniowe ograniczenie ważności upoważnienia. Na ten aspekt zwrócił szczególną uwagę Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, z którego inicjatywy przywrócono w nowej Ustawie ten zapis, zresztą w brzmieniu pochodzącym z Przedłożenia rządowego z dnia 8 maja 2009 r. (druk sejmowy nr 1997). **Nie jest więc prawdą – jak twierdzi KPF, że „zapis o ograniczeniu ważności upoważnienia do 30 dni został wprowadzony do projektu ustawy na ostatnim etapie prac legislacyjnych wskutek przychylenia się posłów do sugestii GIODO” oraz że „Postowie odrzucili propozycję Ministerstwa Gospodarki i stron**

społecznych, w tym KPF aby zamiast terminu ważności upoważnienia wprowadzić do ustawy wyraźne prawo dłużnika do odwołania upoważnienia”.

Zapis o ograniczeniu upoważnienia do 30 dni był w art. 18 ust.1 w Przedłożeniu rządowym w brzmieniu następującym:

Art. 18. 1. Podmiot, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji gospodarczych, może wystąpić do biura o ujawnienie informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużnika będącego konsumentem, jeżeli posiada jego upoważnienie, w terminie 30 dni od dnia udzielenia tego upoważnienia.

Wprowadzony w obecnej ustawie art. 24 stanowi zatem przywrócenie brzmienia przepisu z Przedłożenia Rządowego.

Odnosnie uwag do art. 18 - dla BIK całkowicie niezrozumiała jest tak istotna zmiana Przedłożenia rządowego ustawy z dnia 8 maja 2009 r. (druk sejmowy nr 1997). W Przedłożeniu rządowym - podobnie jak to ma miejsce w obecnie obowiązującej ustawie (art.10 ust.3 pkt.4) odpowiednikiem obecnego art. 18 ust.3 pkt.) oraz ust.4 pkt.4) był artykuł 13 ust.4 pkt.4), który za dłużnika prawidłowo wywiązującego się ze swoich zobowiązań uznawał osobę, która opóźniła się z realizacją swojego zobowiązania **nie więcej, niż 14 dni**. 14 – dniowe opóźnienie jest terminem dopuszczalnym zarówno w społecznym odczuciu (urlop, choroba), jak również dopuszczalne w innych regulacjach prawnych, np. w Ordynacji podatkowej.

Obecne brzmienie art. 18 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (przyjęte przez Sejm w dniu 19 lutego 2010r.) powoduje bardzo poważne zagrożenia zarówno dla wierzycieli, jak i dla samych dłużników, w tym konsumentów:

- Po pierwsze: **ryzyko legitymizowania przez Państwo nagannych społecznie zachowań dłużników**, poprzez uznanie za solidnego tego dłużnika, który spełnia swoje zobowiązania z prawie 2-miesięcznym opóźnieniem (do 60 dni). Taka sytuacja nastąpi po wejściu w życie art. 18 ust. 3 pkt 2 oraz art. 18 ust. 4 pkt 4 *in fine* przyjętej przez Sejm ustawy.
- Po drugie: **ryzyko nadużyć ze strony niesolidnych dłużników**, polegające na tym, że nieuczciwy dłużnik nie zapłaci zobowiązania kredytowego (lub pożyczki) przez 59 dni , zażąda od banku (lub innego wierzyciela) by przekazano o nim do biura informacji gospodarczej informację, iż prawidłowo wywiązuje się ze zobowiązań. Informacja taka zostanie przekazana, a następnie ten sam dłużnik może nie spłacać zobowiązania przez kolejne dwa miesiące lub dłużej (de facto 3 miesiące), bo dopiero gdy opóźnienie przekroczy 60 dni i upłynie 30 dni od zawiadomienia go o tym przez bank (czyli de facto 90 dnia opóźnienia) – bank będzie mógł przekazać informację o nim jako o dłużniku opóźniającym się ze spłatą swojego zobowiązania. Wtedy dopiero w bazie biura informacji gospodarczej pojawi się informacja o nim jako nierzetelnym dłużniku.
- Po trzecie: **ryzyko obrotu nierzetelną informacją gospodarczą**, gdyż wierzyciele będą mogli otrzymać z biur informacji gospodarczej wypaczony obraz wiarygodności płatniczej swojego potencjalnego dłużnika, a to dlatego, że za pozytywnego dłużnika uznawany będzie ten, kto nie reguluje swoich zobowiązań prawie 2 miesiące (do 60 dni) lub ten, o którym w biurze informacji gospodarczej zapisano, iż zapłacił jedną ratę (art. 18 ust.5 pozwala uznać zapłatę jednej raty za wywiązanie się ze zobowiązania!),
- Po czwarte **ryzyko permanentnego monitoringu klientów** w zakresie obracania przez biura informacji gospodarczej (i ich klientów) tzw. pozytywnymi informacjami o klientach czyli o wywiązywaniu się przez nich ze zobowiązań (pomimo opóźnienia w ich spłacie do 60). Brak

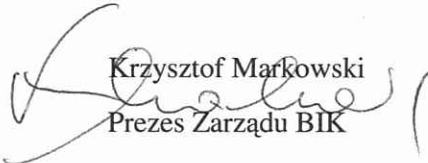
bowiem w art. 18 ust.1 pkt.) zapisu o formie udzielenia zgody oraz o tym, że może być w każdej chwili odwołana,

W Przedłożeniu Rządowym ustawy przekazanym do Sejmu w dniu 8 maja 2009 r. (druk 1997) odpowiadający obecnemu art. 18 **artykuł 13** był zapisany poprawnie, tworzył spójną całość z pozostałymi regulacjami i nie stwarzał powyższych zagrożeń.

Wnioskujemy o następującą treść art. 18 opartą na Przedłożeniu Rządowym którą przedstawiamy w załączniku nr 1 do niniejszego pisma.

Wyrażam przekonanie, że przedstawione powyżej wyjaśnienia i argumenty pozwolą Panu Senatorowi na obiektywną ocenę proponowanej przez BIK zmiany art.18 i jej uwzględnienie w toku prac Wysokiej Izby.

Łączę wyrazy szacunku

Krzysztof Markowski
Prezes Zarządu BIK

Załącznik 1

Art. 18. 1. Wierzyciel przekazuje do właściwego biura informacje gospodarcze o wywiązywaniu się ze zobowiązań, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1 lub art. 15 ust. 1 pkt 1:

- 1) na wniosek podmiotu, którego dotyczy zobowiązanie, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez ten podmiot;*
 - 2) z własnej inicjatywy, za zgodą podmiotu, którego dotyczy to zobowiązanie, w terminie 14 dni od dnia wywiązania się ze zobowiązania. Zgoda może być w każdym czasie odwołana.*
- 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zawiera informacje o firmie i adresie siedziby biura, do którego wierzyciel przekazuje informacje gospodarcze.*
- 3. Wierzyciel przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1, jeżeli:*
- 1) związany jest z biurem umową, o której mowa w art.12 ust. 1;*
 - 2) od chwili spełnienia świadczenia z tytułu zobowiązań, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1 lub art. 15 ust. 1 pkt 1, wobec tego wierzyciela upłynęło nie więcej niż 12 miesięcy lub świadczenie z tytułu tych zobowiązań jest nadal spełniane*
- 4. Wierzyciel przekazuje do biura informacje gospodarcze dotyczące:*
- 1) siebie – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d albo pkt 3 lit. d – f;*
 - 2) podmiotu, którego dotyczy zobowiązanie:*
 - a) określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d – w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,*
 - b) określone w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, c – w przypadku konsumenta,*
 - c) określone w art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. d – f – w przypadku osoby fizycznej niebędącej konsumentem;*
 - 3) łącznej kwoty i waluty zobowiązań spełnianych w okresie ostatnich 5 lat przed dniem przekazania informacji gospodarczych;*
 - 4) kwoty i waluty świadczeń pieniężnych, które w okresie ostatnich 5 lat przed dniem przekazania informacji gospodarczych zostały spełnione z opóźnieniem wynoszącym nie więcej niż 14 dni.*
- 5. Jeżeli przekazane informacje gospodarcze nie zawierają danych określonych w ust. 4, biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.*

